

رباعیات

حکیم عمر خیام نیشابوری

پیشگام

نشر کتابخانه

سرشناسه: خیام، عمر بن ابراهیم، ۴۲۳-۵۱۷ ق
 ترکیب خوشنویسی: نفیسه السادات سیدی
 مشخصات نشر: قم، آوای منجی، ۱۳۹۱
 مشخصات ظاهری: ۱۰۴ ص.
 شابک: ۵۰۰۰۰ ریال ۹۹-۴۰۲-۶۴۰۰-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 عنوان قرارداد: رباعیات
 موضوع: شعر فارسی قرن ۵ ق
 شناسنامه افزوده: جینور لنگرودی - نصیر، ۱۳۵۷ - ویراستار
 رده بندی کنگره: ش ۴۶۲۵۱۳۸۷ PIR
 رده بندی دیویی: ۸ ۱/۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۲۰۲۸۵

نام کتاب:	رباعیات حکیم عسر خیام نیشابوری
ناشر:	آوای منجی
ترکیب و خوشنویسی:	نفسه السادات سیدی
ویراستار:	نصیر لنگرودی
تأراکان:	بچ هزار جلد
قیمت:	۵۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۴۰۲-۹۹-۴
نوبت و تاریخ چاپ:	اول / ۱۳۹۱
چاپخانه:	فردوس

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می‌باشد.
 قم: خیابان معلم - معلم - کوچه ۵ (شعبه فلسفی) پلاک ۴
 مراود: ۰۱۱۳۶۵۱۸۰۳۶ - ۰۱۱۳۳۱۰۸۵۷۵ - ۰۲۵۱-۷۷۴۸۳۷۰-۳۵۱

www-monji.avaye@yahoo-com

سیری کوتاہ در زندگانی حکیم عسکریام نیشابوری

حکیم غمر خیاّم، شناخته‌ترین و مشهورترین سخنور ایرانی در دنیا و یکی از مفاخر ملی ماست. با اینکه مقام شاعری او بسیار فراتر از مقام بلند علمی اوست، اما مفاهیم و معانی بلندی که در قالب چند رباعی محدود و محدود از او به یادگار مانده، وی را در عرصه سخنوری شهسواری بلاغی قرار داده و مقام علمی او را تحت الشعاع مقام شعری او قرار داده است. رباعیات حکیم غمر خیاّم از نثر عبارت ساده‌می باشد ولی از لحاظ معنی بسیار نفوذ و شیواست. نامش غمر و نام پدرش ابراهیم، کنیه خیاّم را بعضی ابو حفص و برخی ابو الفتح و لقبش را غیاث الدین نوشته‌اند. ابو حفص «لغت به معنای شیر، ضرغام، غضب، غضب، غضب» برشم، برشم، حارث، ابو فراس، قوره، حیدر، حیدره، آند و لیث» آمده که تمام این کلمات، عربی و معنای همه، شیر است و ابو حفص هم باید کنیه شیر باشد نه نام شیر. عرب‌ها برای حیوان‌های خود نیز کنیه داشته‌اند، چنانکه ابو فراس، کنیه شیر است نه نام شیر.

تاریخ ولادت شریف حکمت مآبی یوم النخس (خشبہ) دوازدهم شهر محرم الحرام سنہ ۵۵۵ھ [البته گفته نماند که تاریخ ولادت خیام به درستی موجود نیست در تاریخ ولادتش اختلاف نظرهای زیادی می باشد. اقام دهک از توابع فیروزغنند از بلوکات اشترآباد و مدت عمرش پنجاه و دو سال شمس بود و در سن هفده سالگی تمام حکمت را کسب کرده بود.]

درباره زندگانی و شرح حال آن گانه، برخی اورا پسرخیمه دوزی می شناسند که بسبب فقر مجبور شد پیشه پدری خویش یعنی نیمه دوزی را برگزیند، لذا شاید همین دلیل به خیام یا خیامی شهرت پیدا کرده است.

آخرین وقایق زندگانی خیام

از قول امام محمد بغدادی روایت شده که خیام، مطالعه کتاب شفا می کرد، چون به فصل واحد و کثیر رسید، چیزی در میان اوراق مطالعه نهاد و گفت: جماعت را بخوان تا

و صیت کنم چون اصحاب جمع شدند به شرایط، قیام نمود و به نماز مشغول شد و از غیر،
اعراض کرد. نماز ختن بگزارد و روی بر خاک نهاد و گفت:

«اللَّهُمَّ إِنِّي عَرَفْتُكَ عَلَى مَبْلَغِ امْكَانِي فَأَغْفِرْ لِي فَإِنَّ مَعْرِفَتِي
إِيَّاكَ وَسَيَّلَتِي إِلَيْكَ»

و جان به حق سپرد و گویند آخرین سخنان نظم او این بود:

باید ای خدای ازهستی خویش از تنگدلی و از شمی دشتی خویش
از نیت و پستی می برون آ
زین نیستم به حرمت هستی خویش
و خیام گوید سنه ۵۱۷ هجری، زندگی را بدرود گفت و در زادگاهش نیشابور
جنب امامزاده ای معروف به خجسته خاک سپرده شد.

قم، دی ماه ۱۳۸۷

نصیر حسینی لنگرودی

۱- بروردگار به آن اندازه که در توان من بود تو را شناختم همین شایسته را می است به سوی تو.

۲- نقل از تعلیقات چهارمقاله، ص ۲۲۴/۲۲۵.